

Novemberi imaszándék

Martinus

XVIII. ÉVFOLYAM 11. SZÁM - 2025. NOVEMBER - ÁRA: 300 FT

A Szombathelyi Egyházmegye havilapja

www.martinus.hu

Egyházmegyénk imaszándéka

Imádkozzunk az idősekért és segítőkért, ágyhoz kötött és ápolásra szoruló testvéreinkért!

Hospice Ház Zalaegerszegen

Hittel és méltósággal az élet utolsó szakaszán

A családok támogatásáért

Új központot nyitott a karitás Szombathelyen

**SZENT MÁRTON PÜSPÖK,
IMÁDKOZZ AZ ÚRHOZ ÉRTÜNK!**

Minél többek örömére legyen

Interjú Veres Gábor szobrászművésszel a Szent Márton kapuról

A Szentévbén megnyílt a szombathelyi Székesegyház középső, Szent Márton életét bemutató bronzkapuja. A monumentális, tölgyfából készült kapu bronzborítását és domborműveit Veres Gábor szobrászművész készítette. Őt kérdeztük a munkálatokról, arról, milyen szempontokat vett figyelembe a tervezéskor és milyen érzés számára, hogy ebben az évben kiemelt figyelmet kap az alkotása.

Mikor és hogyan kapta ezt a megbízást?

Egy meghívásos pályázatot írtak ki erre a munkára. A téma az adott volt, tehát Szent Márton életét kellett domborművekben feldolgozni. A kapunak a fa szerkezete már készen volt, és a fa szerkezet kínálta tulajdonképpen a méretet és a domborművek darabszámát is. Hat jelenetre adott lehetőséget ez a kialakítás. Meg volt határozva, hogy az életének milyen jeleneteit, szakaszait kellett bemutatni ezen a hat domborművön.

Úgy emlékszem, hogy egy konzultáció kapcsán jutottunk arra Veres András akkori megyéspüspök úrral, hogy mi legyen a jelenetek sorrendje. Mi ahhoz szoktunk, hogy az írásmódunk az, hogy soronként írunk soronként haladunk balról jobbra. És így haladunk szépen sorban a domborművekkel is. De nem egyforma méretűek ezek a kazetták.

Például a felső két kazetta és az alsó két kazetta a jobb és balszárnynon azok négyzet alakú, kisebb mezők. Középen, jobb oldalon és baloldalon egyaránt téglalap alakú, nagyobb, álló kompozícióra lehetőséget adó felületek vannak. Szent Márton életének a meghatározó jelenetei - amikor megkereszteli az édesanyját, illetve amikor megosztja köpenyét -, lettek azok, amik a nagy, álló helyzetű táblára kerültek. Ezért a jelenetek sorrendje fentről lefelé, két oszlopban lett elrendezve.

Milyen forrásokból merített az ábrázolások megoldásakor?

A történet az adott volt. Ilyenkor az ember olvas, megnéz ábrázolásokat. Nagyon fontos, hogy utánanézzünk, hogy korábban milyen ábrázolások születtek, valamit, hogy technikailag mit, hogyan oldottak meg. Voltak egyébként meghatározott kikötések is, ami szerintem teljesen jó egy pályázatnál. Én mindig örülök annak, hogyha előre tisztázódik az, hogy mit lehet és mit nem lehet felhasználni az ábrázolásokhoz. Tehát mint egy sakk feladványnál: az ember tisztában van a játékszabályokkal.

Ezen felül nyilván van szabadsága az embernek abban hogyan képzeli el egy jelenetet, azt hogyan ábrázolja, a tér mit kíván, ahol ábrázoljuk. Például ha egy körforgásban akarjuk az életét bemutatni Szent Mártonnak és mondjuk bal oldalon van egy jelenet, akkor ott a figurák, illetve a cselekmény az ne kifelé nézzen vagy forduljon az ajtófélfára felé, hanem befelé, tehát hogy koncentráldjanak a nézőpontok. Számtalan ilyen szakmai apró finomság és odafigyelés, tulajdonképpen rutin kell ahhoz, hogy olyan kompozíciós szempontokat is figyelembe vegyen az ember közben, hogy önállóan is megállja egy-egy jelenet a helyét, mint kompozíció, mint ábrázolás.

Emellett fontos az is, hogy egy-egy ábrázolás kifejező, egyszerű és érthető legyen, a szükséges és elégséges feltételnek feleljen meg. Tehát legyen rajta minden, de túlaradó, ömlengő se legyen. Feleslegesen figurákat se helyezzen rá az ember, hanem annyit, amennyi éppen kell. Játékos, izgalmas kis részletek is legyenek benne, ami tulajdonképpen akár gyerekeknek is felkeli az érdeklődését. Egy kis állatka, vagy valami elrejtve itt-ott, tehát amiktől élővé válik, vagy nem lesz olyan merev, didaktikus a történet. Tehát sok apró dologra kell odafigyelni ilyenkor.

Én is, ahogy néztem, például egy macskát észrevettem az egyik sarokban. Emellett az tetszett még nekem, vagy az ragadott meg, ahogy a figurák sok esetben kis szobrokként emelkednek ki az alkotásból.

A pályázó társaim lapos domborműveket terveztek, hiszen a faszervezet ezt kínálta. Én kockáztattam azzal, hogy a kazettákat kimélyítettem, és emiatt nyertem három centiméter termélységet. Olyan betéteket csináltam a fa helyett, ahol a domborműben mélyül maga a kazetta, és így a fő figurák gyakorlatilag körplasztikában előbillennek. Itt a fényviszonyokat is figyelembe vettem. Ez a kapu egy kapubéletben van, tehát van egy mélysége a homlokzaton, és itt nem kap surlófényt. Amikor surlófényt kap egy dombormű, akkor nagyon szépen kirajzolódnak a plasztikák. Itt hogyha egy lapos plasztikát teszek a kapura és még figyelembe veszem azt is, hogy oxidálódik, van egy természetes besötétedése a műnek stb., akkor két méterről egy lapos dombormű ilyen fényviszonyok mellett nem látszik. Tehát egy sötét foltot lát az ember. És még egy játékoságot, plusz izgalmat is ad a dologhoz, hogy a fő jelenetnél gyakorlatilag szinte kilépnek a térbe az alakok, és a háttérben viszont lehet élni azzal a lehetőséggel, hogy majdhogy nem már csak rajzok szerepelnek. Tehát ez így ad egy teret, egy perspektívát és ahogy említettem a láthatóság szempontjából is fontos.

Ez azt is jelenti, hogy nemcsak a figurális ábrázolásoknak nézett utána, hanem a helyszínt is tanulmányozta?

Természetesen. Ez nagyon fontos előtanulmány bármilyen köztérre kerülő munkánál. Az egyik legfontosabb része az egésznek az, hogy fölmérje az ember a környezeti adottságokat, tájolást, egyebeket, anyaghasználati lehetőségeket. Ha például egy portrét is elhelyezünk valahová köztérre, akkor hihetetlenül fontos azt tudni, hogyan járja körbe a nap. Hiszen, hogyha úgy helyezem el, hogy például mindig a tarkóját süti a nap, akkor egy szemlélő, ha fölnéz rá, akkor mindig egy sötét foltot lát, és a nézőnek szemébe süthet a nap. Ez csak egy szempont a sok közül. És mondom még egyszer, hogy itt az is izgalmas a dologban, hogy műszaki problémákat is meg kellett oldani.

Igen, mert ahogy említettük a kapunál adott egy fa szerkezet, amire domborműveket kellett elhelyezni.

És ezt a tölgyfa szerkezetet kívülről bronzal borítottuk. A domborművek, a kis profilok, szegélyek, lemezbortás, stb. Tehát ha szembeáll az ember ezzel a kapuval megnézni, akkor gyakorlatilag minden négyzetmillimétere bronz ennek a kapunak, aminek a hordó szerkezete egy tölgyfa. És akkor rögtön fel is merült a probléma, hogy itt éri a nap, esővíz, pára kicsapódás, belül a hőmérséklet más, kívül a hőmérséklet más. Azt is végig gondoltuk, hogy még egy légüreg sem maradhat a fém és a fa között a pára kicsapódás lehetősége miatt. Műgyantával felkasíroztuk a lemezeket, a bronz elemeket, így gyakorlatilag egy modern szendvics szerkezetet hoztunk létre. A belső oldalt is kénytelenek voltunk leburkolni bronzal és ott is kialakítani a profilokat, hogy a fa szerkezet ki legyen egyensúlyozva, így az esetleges vetemedéseket megelőztük. Tehát gyakorlatilag fa nem látszik se kívül, se belül. Azt gondoltam végig, hogy mi történik a fával, hogyha kívülről süti a nap, belül más a hőmérséklet. A fa az természetes anyag: szeret tágulni, zsugorodni. Így még a légréseket is habbal kifújtuk, hogy ne tudjon ez a fa vetemedni. Ebből is látszik, hogy ez egy nagyon-nagyon összetett probléma. Még a Soproni Faipari Egyetem szakembereivel is konzultáltam, hogy vajon mi lesz a jó megoldás.

A Szentévbén ez a kapu is nyitva, nagyon sokan ezen közlekednek. Milyen érzés, hogy ez a műve ilyen kiemelt szerephez jutott?

Az nagyon jó érzés, amikor az ember csinál valamit és látja, hogy használják, működik és mások örömére van. Ezért dolgozunk. Az alkotó folyamatnak a legizgalmasabb része az tulajdonképpen, hogy hogyan tud hasznosulni, hogyan tud a közösségnek a hasznára válni, hogyan tud valahogy szervesen kapcsolódni az életünkbe az, amit készítettünk. Egy közösség számára, közösségi összefogásból készülő dolgot szerintem kötelességünk úgy megoldani, hogy az lehetőség szerint minél többek örömére legyen, és azért közérthető módon nyújtson élményt.

Tóth Eszter

Szolgáló szeretet

Megnyílt a Győrvári Edith Családsegítő Központ Szombathelyen

Az idei évtől kezdve a karitáson belül a családsegítő szolgálat kiemelt szerepet kap, melynek bizonyítéka a Győrvári Edith Családsegítő Központ létrehozása. Október 11-én avatták fel a szombathelyi központot. Ennek apropóján beszélgettünk Kiss Istvánnal, a Szombathelyi Egyházmegyei Karitászigazgatójával a szeretetszolgálatról, a központról, a nehéz élethelyzetben lévőkről és arról, hogy mit tudunk mi tenni a karitás munkájának támogatásáért.

Október 11-e egy új mérföldkőnek is mondható talán az egyházmegyei karitás életében, hiszen Fekete Szabolcs Benedek segédpüspök megáldotta a Győrvári Edith Családsegítő Központot. Hogyan illeszkedik ez az intézmény a karitás rendszerébe?

A családsegítő szolgálat eddig is jól működött nálunk, az egyes intézményeinkben és a központi logisztikai, koordinációs feladatok részeként egyaránt. A Családsegítő Központ kialakításával a hangsúlyt arra helyeztük, hogy a családok támogatását ellátó szeretetszolgálatunk új és intézményesített formában; kiemelt feladatkörrel jelenjen meg Szombathelyen és 15 km-es vonzáskörzetében. Ezt az elgondolást munkatársaink mindennapi gyakorlatban meg is valósítják, hiszen az élethelyzetet és problémát feltáró segítő beszélgetés révén arra törekednek, hogy hatékonyabban/professionálisabban célzott segítséget nyújtsanak a hozzájuk forduló, nehéz körülmények között élő családoknak, embertársaiknak.

Hogyan működik ez az új központ?

Az új rendszer sajátosságait a folyamatos szeretetteljes odafigyelésben, a pozitív változást hozó úton való kísérelésben és az aktív együttműködésben lehetne megfogalmazni. A Központot felkereső emberekkel előre egyeztetett időpontban kerül sor a személyes beszélgetésre az adott helyzetet/ problémakört alátámasztó dokumentáció alapján. A szociális/családi/anyagi körülmények feltérképezése után a kialakult helyzet kezelésére, ill. a válság elhárítására a segítséget kérővel együtt közösen keressük meg a

legjobb megoldást. Sokszor elegendő rámutatni arra, hogy az állami/önkormányzati támogatásokban milyen lehetőségek rejlenek, illetve többnyire az egyszeri, eseti jellegű anyagi segítség is elegendőnek tűnik. A gyermekeket egyedül nevelő szülők esetében adott keretek között hosszabb távon rendszeres segítségnyújtás – a gyermekek jóllétét szem előtt tartva – is elképzelhető. A klasszikus támogatási formák sokrétűek (ruhaadomány, tartós élelmiszer-csomag, lakhatási körülmények javítása, munkahelykeresés támogatása, életvezetési tanácsadás) és kiegészítik az állami juttatásokat. Mindemellett szorosan együttműködünk a helyi szociális intézményekkel, önkormányzattal, családsegítő szolgálattal, a Máltai Szeretetszolgálattal, plébániai karitászcsoporttal. Az adakozó szándékú magánszemélyek hozzájárulására is számíthatunk.

Ez az új szolgálat esetleg új szemléletmódot is kívánt a kollégáktól?

Az eredendően keresztény értékekre, a szeretetre, odafigyelésre, megsegítésre épülő szolgálatunk lényege abban áll, hogy a másik emberben meglássuk Jézust, aki az irgalmaság cselekedeteinek gyakorlására tanít bennünket. Természetesen a józan észre hallgatva, az esetleges „átverések” kivédésére. A szeretetszolgálatot eddig is ebben az evangéliumi szellemben végeztük, Győrvári Edith néni példáját követve. Csak a forma és a keretek változtak. Említette, hogy még mindig sok a kiszolgáltatott ember és helyzetük nagyon nehéz.

Néhány példát elmondana, hogy milyen élethelyzetben kell segíteniük?

Egy konkrét példát is mondanék. Áprilisban elején bejött hozzánk egy édesanya, aki 6 kiskorú gyermekével tavaly magára maradt, mivel férje elhagyta. Az apa gyermektartást nem fizet. Az édesanya családi pótlékból él, és alkalmi munkát vállal, hogy el tudja tartani családját. Felhalmozott adóssága (lakbér) több százezer forintot tett ki. A családnak a Lak6 programon keresztül tudunk segíteni. Ez a támogatási lehetőség – mivel az adósság mértékétől és jellegétől is függ – csak bizonyos feltételek mellett igényelhető.

Mik a leggyakoribb problémák, amikkel megkeresik Önöket az emberek és amiben a családsegítő szolgálat segíteni tud?

Sok különböző élethelyzettel találkozunk, melyek mögött egyedi sorsok húzódnak meg. A legtöbbször gyermekeiket egyedül nevelő, családi pótlékból és alkalmi munkákból élő szülők, egészségi problémákkal küzdő, munkavégzésre hosszú távon mentálisan képtelen fiatalok, és a létminimum alatt „tengődő” idős emberek fordulnak hozzánk segítségért. Az adósságspirál és a sok-sok kifizetetlen számla is nehezíti a hátrányos helyzetből való kilábalást. Utóbbi esetben az előírt feltételek teljesülése esetén van arra lehetőség, hogy a karitás Lak6 programba való bevonásával, az adósság rendezésével megszabaduljanak a terhektől, és megfelelő életvezetéssel elkerüljék a hasonló helyzeteket. Eseti jelleggel, alapos indokkal a gyógyszerkiváltásban is segítünk, ill. a munkahelykeresésben is támogatjuk a dolgozni akaró ügyfeleket. Ezek mellett a rendszeres támogató szolgáltatásunk, amely hétköznaponként elérhető az adott napon a plébániai karitás csoportoknál kijelölt helyeken, ahol az élelmiszerbank által mentett pékáru-zöldség/gyümölcs kiosztása történik. Ez is heti szinten kb.10eFt támogatást jelenthet a családoknak. (Mivel a 4. és 5. kérdés szerintem ugyanarra kérdez rá, gondoltam egy konkrét példát meg lehet említeni.)

Október 11-én avatták fel a családsegítő központot. Hol található és miben teszi ez könnyebbé a munkát, miért volt szükség a kialakítására?

A Győrvári Edith Családsegítő Központ helyiségeit (ruhaadományok kezelésére szolgáló kisebb raktár, ügyfélfogadó iroda/váró), a karitás Központ (Hollán E.u.14.) utcafront felőli épületrészében (a volt adománybolt helyén) alakítottuk ki. Itt családias környezetben fogadjuk a segítséget kérő embereket, családokat, ahol reményt, szeretetet adunk nekik. Egyfajta biztos pont, ahova bármikor fordulhatnak, ahogyan erről már korábban beszéltünk.

A karitás mindannyiunk nevében segít a rászorulóknak. De mi hogyan tudjuk segíteni a karitást, hogy ezt a tevékenységét folytatni tudja?

Hála a Jóistennek mindig vannak jószándékú, adakozó kedvű emberek! Ezt a Remény szőlőmái elnevezésű október 11-i jótékonyági koncerten való nagyszámú részvétel is bizonyította. Az összefogás erejében nagy érték van, melyet ezúttal a nehéz körülmények között élők, hátrányos helyzetű családok megsegítésére fordítunk.

A nagyobb cégek is támogatnak minket a Szombathelyi Egyházmegyei Karitatív Alapítványon keresztül is: táboroztatás, burgonya- és almaadományok érkeznek.

A KARITATÍV ALAPÍTVÁNY BANKSZÁMLASZÁMA: 11747006-20120894

Az egyes ünnepek alkalmából gyűjtést is szervezünk, melyek során lehetőség van az adakozásra, így pl. az év utolsó hónapjaiban „Váltsuk meg Szent Márton Köpenyét” - akció novemberben, illetve karácsony előtti időszakban lesz tartós élelmiszer gyűjtés a Metroban, december 5-6-án. Az élelmiszerbank által kiírt pályázat is ad alkalmat arra, hogy segíthessünk.

Fiatalt és tapasztaltabb önkénteseink áldozatos munkájára szintén nagy szükségünk van!

A tárgyi eszközadományokat is hálásan köszönjük. A caritas.szombathely.csaladsegito@gmail.com e-mail címre várjuk a használt, feleslegessé vált műszaki cikkekre (mosógép, hűtőszekrény) vonatkozó felajánlásokat, melyekre mostanában nagy a „kereslet”.

Itt mondanék köszönetet mindazoknak, akik eddig és a jövőben is aktívan segítik munkánkat és hálásak vagyunk minden felajánlásért, mely megkönnyíti és megszépíti a Gondviselés által hozzánk vezérelt családok életét.

„Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot! Mert éhes voltam és ti en nem adtatok; szomjas voltam, és ti innom adtatok; idegen voltam, és ti befogadtatok; ruhátlan voltam, és ti betakartatok; beteg voltam, és ti fölkerestetek; börtönben voltam, és ti meglátogattatok!” (Mt 25,31-46)

László Judit

NYITVA TARTÁS

Hétfő - szerda:	9.00 - 12.00
Kedd - csütörtök:	13.00 - 15.00
Szombat, vasárnap:	zárva

Méltó környezet az élet utolsó szakaszában

Hospice részleggel bővül a zalaegerszegi Gondviselés Háza

Magyarországon évente több mint 30 000 ember hal meg daganatos betegségben és körülbelül a betegek harmada részesül hospice-palliatív ellátásban. Az életvégi ellátás méltóságát, emberközpontú megközelítését célozza a zalaegerszegi Gondviselés Háza tervezett bővítésével létrejövő Hospice Ház. A fejlesztésről, a betegeknek nyújtott ellátásról, a lelki gondozás szerepéről kérdeztük az intézmény vezetőjét dr. Marx Gyulánét.

Milyen felismerés vezette Önöket, amikor a hospice részleg kialakítását megfogalmazták?

A Gondviselés Háza, 2015-ben még a Notre Dame Női Kanonok- és Tanítórend fenntartásában lehetőséget kapott egy határokon átnyúló projektben való részvételre. A projekt a hospice és palliatív ellátás lehetőségeit járta körül. Új szemlélet jelent meg benne, amit mi magunk is erősítettünk. Ennek a lényege, hogy a hospice-palliatív ellátás célcsoportját ki kell szélesíteni. Jelenleg a tumoros betegekkel küzdők számára nyitott ez az ellátás, de minden olyan betegségben szenvedőt, aki élete utolsó szakaszát éli, be kellene venni ebbe az speciális ápolási formába. Így az idősek, és súlyos (de nem tumoros) betegek, akik szintén készülnek a Mennyei Atya színe elé, szintén legyenek jogosultak. Mivel az otthonba egyre inkább csak nagyon súlyos betegek kerülnek be, és minden egyes embert az utolsó pillanatáig kísérünk, már akkor úgy éreztük, hogy ezen a területen nekünk feladatunk, elhivatásunk van. Karsai Dániel küzdelme az eutanázia engedélyezéséért megerősítette bennünk azt a tudatot, hogy nekünk nem ez az utunk. Ferenc pápa tanítását meghallgatva, szembe menve a halál kultúrájával, nekünk a súlyos betegek mellé kell állnunk. Számukra Isten szeretetét, irgalmát és az örök életbe vetett reményt kell az életük utolsó szakaszában nyújtanunk.

Álláspontunk szerint idős, beteg lakóinkra is vonatkozik a Hospice elveknek megfelelő ápolás-gondozás, de ők a jelenlegi hivatalos álláspont szerint csak tumoros betegségük esetén jogosultak rá, a palliatív részlegnek nevezett bővítéssel az idősotthon súlyos beteg, nem demens lakóinak szeretnénk méltó környezetet kialakítani életük utolsó szakaszában.

Miben, hogyan nyújt majd ez a részleg segítséget a betegeknek, haldoklóknak?

Egyrészt egészségügyi ellátást nyújt, amit elsősorban professzionális fájdalomcsillapítással, szükség esetén folyadékpótlással és az előírt orvosi kezelés biztosításával fog megvalósítani. Másrészt olyan környezetet biztosít, ami lehetőséget ad a hozzátartozóknak az állandó jelenlételre, akár beköltözve a kórterembe a súlyos beteg mellé. Harmadrészt lelki támaszt nyújt papjaink, mentálhigiénés dolgozóink segítségével, ami lehetőséget ad arra, hogy a félelmeit, nehézségeit, az élet be nem fejezett feladatait megfogalmazza, átbeszélje, Isten elé vigye, lehetőség szerint lezárja. Imádság és szeretetteljes légkör veszi körül a haldoklót. Negyedrészt minden hivatalos ügyben segítünk eljárni, szükség esetén. A betegeknek akár speciális kívánságait, vágyait is igyekszünk teljesíteni.

A ház tervezésekor fontos szempont volt, hogy a hozzátartozókra is figyeltek és az ő szempontjaikat is figyelembe vették. Hogyan, miben tudják segíteni a hozzátartozókat?

Ahogy már előbb mondtam, a hozzátartozók bejöhetnek a betegekhez és ott tartózkodhatnak éjjel-nappal. Ezen kívül lehetőséget szeretnénk biztosítani a saját fájdalmuk, veszteségük, félelmeik feldolgozására részben lelki, részben mentálhigiénés szakemberek segítségével. Csoportokat hoznánk létre, ahol a hasonló helyzetben lévők megoszthatják egymással a bennük zajló lelki folyamatokat. Imádságra minden helyzetben meghívjuk a támogató rokonságot, barátokat is. Gyászterápiára is szeretnénk lehetőséget biztosítani. A tervezésben ennek megfelelő helyiségek lesznek kialakítva, de a betegszobák is alkalmasak lesznek tágaságukkal, kényelmes és otthonos berendezésükkel minderre. A tágas teraszok lehetőséget adnak arra, hogy akár ágyastul kitoljuk a betegeket, a szép zöldövezetei környezetbe. Itt is lehetőség van találkozásra, beszélgetésre.

A Szombathelyi Egyházmegye keretein belül működik majd a hospice ház, Krisztus szeretetét adjuk a betegeknek, haldoklóknak. A lelki támasz mit jelent ebben az élethelyzetben?

Ferenc pápa azt mondta az időseknek szóló katekéziseinek egyikén, hogy az idős korosztálynak képviselnie kell azt a meggyőződést is, hogy „A java még hátra van!” Mi is ezt fogjuk képviselni. Krisztus azt mondta a jobb latornak: Még ma velem leszel a paradicsomban. Isten vár bennünket haza a mennyei hazába. Ezt a biztos hitet kell majd sugározni a haldoklók felé. Bár azt is el tudom képzelni, hogy lesz, aki megtalálja Istent és a gyógyulást. Így csak átmenetileg lesz lakója a háznak. Az állhat támaszként a súlyos betegek mellett, aki hisz Istenben, abban, hogy a szenvedésnek is van értelme és Isten különösen közel van azokhoz, akik szenvednek. Van amikor nem kell mást tenni csak ott lenni, együtt lenni. Mindezt már most imádkozunk. Ha Isten jónak látja a terveinket, akkor sikerülni fog a legjobb támaszt nyújtani tudó atyákat, lelki embereket találnunk.

Hol tart a tervezés folyamata, mikor készülhet el a ház?

A teljes kivitelezési terv és engedélyezési terv készen van. Éppen csak el kell kezdeni megépíteni. Az ehhez szükséges forrásokért imádkozunk most. Természetesen próbálunk pályázatot, állami forrást keresni a kivitelezésre. Ha meg lenne a forrás, két év alatt elkészülne. Én nagyon remélem, hogy Isten segítségével a munkák két éven belül elindulnak. Indul az imahadjárat nagy Cottolengo Szent Józseftől tanult bizalommal. A kivitelezési terveket a Bethlen Gábor Alapítvány állami forrásból 50 M forinttal támogatta, amihez az egyházmegye közel 30 M forintot tett hozzá. Nagyon hálásak vagyunk mindeztért, de most már előre nézünk a folytatásra.

A távlat mindet segít a helyére tenni

Megáldották a felújított szepetneki halottas hintót

Szent Őrzsángyalok ünnepén áldotta meg Heiter Robert Gottfried szepetneki plébános a plébánia felújított halottas hintóját. A kocsit hosszú ideig szállította az elhunytakat otthonaikból végső nyughelyükre. Még néhány évtizeddel ezelőtt is, amire sokan még emlékeznek a faluban. A kocsit történetéről, a felújítás menetéről kérdeztük Heiter Robert Gottfried plébánost.

Mi volt a szerepe a halottas hintónak a temetkezések során?

Korábban, halottasházak, ravatalozók híján a halálesetek és a halottól való búcsúzódás sokkal inkább személyes ügy volt, az érintettek, egy kis közösség, a család, a rokonság, a baráti kör dolga - így a testet is ott készítették elő a temetésre, ahol az életét is töltötte: otthon. A halottról való végső gondoskodás a szeretet, és tisztelet jele is volt, így természetesen otthon mosdatták, öltöztették és ravatalozták a testet, mint ahogyan otthon virrasztottak is vele, s a temetési szertartás első állomására is otthon került sor. Minden háznál meg voltak a szükséges paramentumok, a család keresztje és gyertyatartói, amiket csak ilyenkor használtak a halott fejéhez és lábához állítva. A leplek, amivel a tiszta szobában ravatalul szolgáló nagy asztalt leterítették. Most, a hintó bemutatására szolgáló építmény berendezéséhez is kaptunk egy szepetneki családtól, Pápocsi Nusi néniéktől tárgyakat, amelyek a ravatalozó felépültevel már szükségtelenné váltak. Ide érkezett a pap, itt végezték a szertartást, zárták le a koporsót, s itt várakozott a halottas hintó is, hogy végső útjára elvigye a megholtat.

Hogyan került ez a kocsit Szepetnekre? Mit sikerült a múltjáról a kutatások során kideríteni?

A plébániai Historia Domusból és a fellelhető iratanyagokból az a 30 év hiányzik, ami valószínűleg a hintó gyártásának, keletkezésének feltételezett évköre lehetett. Azt valószínűsítjük, hogy 100 éves a hintó. A kivitelezése – és ezalatt a gépészetet is értem - rendkívül minőségi

munka. Például a famunkák, egyáltalán a megjelenése káprázatos. Nagyon valószínű, hogy a plébániának erre saját anyagi forrása nem volt. Ez gyakorlatilag egy főúri hintó. Tulajdonképpen a nagy testvére az a Fiumei úti temetőben kiállított Apponyi halottas kocsit. Egy méter a különbség közöttük: az Apponyi 6 méter hosszú, a miénk 5 méter hosszú. A miénk 3 méter magas, az Apponyi 5 méter magas. Egy elképesztően magas hintó.

Viszont a miénk ezüstözött, fekete ezüst motívumokkal díszített. Nagy valószínűséggel a Batthyány uradalom segítségével készült a hintó, hiszen nyilván a temetőnek szüksége volt rá. Ha valamelyik településen fennmaradt hasonló halottas kocsikat megnéz az ember, akkor azok lényegesen szerényebb kivitelében készültek. Talán a Festicus Hintómúzeumban lehet látni hasonlókat.

Illetve lehetett látni Szepetneken is, mert az evangélikusoknak a településen szintén volt halottas kocsijuk. Erről fotó is fennmaradt.

Ráadásul nem is egy, hanem rögtön kettő volt az evangélikusoknak. Valószínűleg pénztárcafüggően volt egy drágább és egy olcsóbb. De egyik sem maradt fenn. Ami fotót láttunk az egyik kocsiról, az pedig visszaigazolja, amit mondtam, hogy az jóval díszítetlenebb volt, mint a katolikusoké. A Gondviselés különös kegyelme, hogy a miénk, ha romos állapotban is, de megmaradt és volt miből építkezni, volt mit felújítani.

Mi alapján tudták rekonstruálni, felújítani a hintót?

Hála Istennek önmaga alapján. A viszontagságok ellenére a hintó megvolt, egyben volt, nagyon jól látszottak rajta a faragások, a díszítések. Ahol folytonossági hiány volt, ott viszont lehetett tudni a meglévő darabokból, hogy mit kell pótolni. Illetve mondtam, hogy a 90-es évek végén ezzel a hintóval temették az akkori polgármesterasszony férjét a község körorvosát, és erről már felvételek, képek készültek. Tehát az akkor frissen felújított hintót is lehetett látni.

Miért kellett ennyire díszes halottas kocsit, főként, hogy pénze valószínűleg nem volt erre a plébániának? Ez az elhunyt iránti végső tisztesség jele volt, függetlenül a rangjától, társadalmi helyzetétől?

Azt hiszem a válasz valószínűleg a korizlésben, ha jobban tetszik a divatban keresendő. A hintó gyönyörű, historizáló alkotás, nagyon szép, ezüstözött eklektikus motívumokkal. Feltételezett keletkezési ideje a XIX. század utolsó harmada - a XX. sz. legeleje, szinte egészen biztosan a Batthyány uradalom segítségével - hiszen a plébániának önmagában nem lett volna anyagi ereje egy ilyen, főúri igényeket is bátran kielégítő tárgy elkészítésére. A századra jellemző módon, a halált, a testi elmúlást egyfajta melankólikus, szentimentalista szemlélet és életérzés kísérte, az utolsó útjukra indulókat patetikus emelkedettség és egyfajta komor gyászpompá övezte. Ennek lecsapódásai a világ nagy dísztemetői, Párizsban a Pérle - Lachaise, avagy nálunk a Fiumei úti Nemzeti Díszsírkert rangos építményei, a nemzeti mauzóleumok, avagy jelentősebb közéleti személyiségeink, tudósaink, művészeink sírkövei is.

Nyilván a közizlés a legkisebb településekre is befurakszik, s persze pénztárca és lehetőségek függvényében ugyan, de mindenkinek kell és mindenkinek jár az, ami a fővárosban, vagy bárhol másutt elérhető - nekünk erre futotta.

Hogyan bukkantak erre a halottaskocsira?

A hintó megtalálásának a története rendkívül kalandos. A szepetneki temető a plébániáé, így annak liturgikus célokra használt tárgyai is a plébánia tulajdonai. A hintó - már használatból kivonva - hosszú ideig állt a pajtában. Mikor én a plébániát átvettem, a pajtát már üresen találtam. Az érkezésemet megelőzően a hintót elvitték a pajtából, de ezt velem senki nem közölte. Majdnem két évbe telt, mire egyáltalán tudomást szereztem arról, hogy nekünk ilyenünk van. Akkor viszont, mint a buldózer mentem utána, hogy ezt nekünk vissza kell szerezni, ezt vissza kell kapni. A kocsit egy udvaron tárolták. Bár fóliával letakarták, de ezzel nem segítettek a kocsinak.

Mekkora a hintó, hogy a tárolás ilyen nehéznek bizonyult?

A hintó 5 méter hosszú, 3 méter magas, több mint 2 méter széles. Egyszerűen magasabb volt a hintó, mint az őrzésre kijelölt pajta ajtaja. Ezért kint hagyták az udvaron, és így évekig hol ázott, hol fagyott, ki volt téve az időjárás viszontagságainak. Ezt pl. a faelemek sínylették meg nagyon.

Mikor, hogyan került vissza a plébániára a kocsit?

Idén tavasszal. Szó szerint hazahúztuk és már az újonnan épített tárolóban helyeztük el, gyakorlatilag száradni. Több hónap szárítás után lehetett csak hozzányúlni, hogy a fa szerkezeteket, fa alkatrészeket, illetve magát, a komplett hintót - a vasalatokkal együtt - felújítsák.

Kik segítettek a felújításban?

A felújítás Perhócs Zoltán asztalosmester keze munkáját dicséri. A hintótárolónak a fa szerkezetait, a tetőzetét, bádogozását, üvegezését, a zsindelek felhelyezését is ő végezte és elkészítette a vízelvezetést is. Én azt hiszem, hogyha ezeket mind külön-külön mesterrel kellett volna elvégeztetnem, az elképesztő pénzbe került volna. Emellett helyi bácsik összefogásával készült a beton alapzat, a hintótároló alapja, illetve a talajmunkák. Valamint ugyancsak helyi mester készítette a megvilágítását. A programozott világításnak köszönhetően minden nap a templom nyitva tartási idejében kerül kivilágításra, illetve sötétedéstől. Van egy mesterkapcsoló is rajta, tehát ha időn kívül érkezne valaki, akkor feltudja kapcsolni a lámpákat, megtudja világítani a kocsit.

Az egyik helyi temetkezési vállalkozótól kaptuk koporsót a hintóba. Az egyik helyi család ajánlotta fel a háznál őrzött halottas lepleket, amiket a házi ravatalozáshoz használtak. A plébánián előkerültek a régi szepetneki ravatal gyertyatartói, azok kerültek még a hintóba.

Magukénak is érzik most a helyiek? Előjöttek a régi emlékek azzal, hogy újra látják a kocsit?

Ez a falunak, és az emberek életének része. Döbbenetes volt, hogy amikor hoztuk vissza a kocsit akkor megbénult a falu. Az emberek megálltak, levették a sapkáikat, az idősek az ablakba kiálltak és nézték. Mert régen az volt az elvárás, hogyha valakit háztól temettek ezzel a hintóval, és valaki nem jött el a temetésre az is kiment a ház elé, levette a sapkáját, és addig állt kint, amíg a hintó el nem haladt. Nincs a faluban olyan család, aki ne lenne érintett, akinek valamelyik rokonát: a nagymamát, dédit még ne ezzel temették volna. A most 40-50 évesek még látták üzemben ezt a hintót, még akkor egyszer-számot látták futni.

Tehát van érzelmi érintettség az embereknek a hintóhoz. Már az építés és felújítás során is, nagyon mókás volt, hogy nem lehetett úgy átgöngyölni a templomban, hogy ne álldogált volna valaki a hátsó saroknál, hogyha nem is ment oda megnézni a munkálatokat, akkor legalább távolról nézze hogyan áll a hintó, hogy halad a tároló építése. Ez valahol az ő múltjuk és a jelenük része is. Az övök. Én azt hiszem, az emberek magukénak érzik a hintót, szívesen nézik. Bár-mennyire visszás is, hiszen amihez kötődik, az valahol nem az emberi élet legderültebb pillanatai közé tartozik, de úgy tűnik a távlat, az mindig segít mindent a helyére tenni. És jó érzéssel, szeretettel nézegetik.

Kézenfogva Máriával

Kiadvány a Kárpát-medencei Mária kegyhelyekről

A közelmúltban jelent meg a **Kézenfogva Máriával** című könyv, amely **Mária kegyhelyeket mutat be a Kárpát-medencében. A könyv szerzője Csengei Ágota, akit jól ismerhetünk, mint a zalaegerszegi Mindszentyneum vezetőjét, azonban azt kevesen tudják róla, hogy több könyv szerzője. Csengei Ágotával, a most megjelent Kézenfogva Máriával című zárandokkönyv írójával Sárközi Violetta beszélgetett a Mária Rádióban. A beszélgetés rövidített, szerkesztett változatát olvashatjuk.**

gyerekeket, akár a Kodály Zoltán gyerekkórust hozta. Nagy öröm az nekem, hogy mindig tudunk egymásról. A könyvet ő még szerkesztés alatt látta, és egy nagyon kedves és vidám történetet írt beköszöntőként. Nagyon hálás vagyok neki, hogy ő ezt elvállalta, és ezzel a köszöntővel meg is koronázta az én kis könyvemet. Timár Asztrik atyával szintén jól ismerjük egymást, ő jelenleg a Csíksomlyói templom plébánosa. Elém került egy bejegyzés, miszerint február 23-án Máriagyúdon egy együttműködési megállapodást kötött a két kegyhely, Máriagyúd és Csíksomlyó. Ekkor ráírtam Asztrik atyára, hogy használhatnám-e azt a beszédet, ami ott elhangzott, és azonnal igent mondott. Abban a beszédben azt fogalmazta meg, hogy számára mit jelent Mária. Szűz Mária ugyanazt jelenti Csíksomlyón, mint amit Máriagyúdon, és ő például így kezdi, hogy egy édesanyánk van, csak másképpen öltöztetjük. Húsz éves barátság köt össze Budai Lacival, mind a ketten népművelőként kezdtünk, de a Laci úgy gondolta, hogy a népművelői pályát egy magasabb lelkiületű szintre emeli azzal, hogy megalakította a Misszió Tours Utazási Irodát. Tehát ő ezzel, mint népművelő, átment a lelkek művelőjévé, hogy így fogalmazzak, és azóta szervezi ezeket az utakat. Én nagyon sokáig segítettem a keszthelyi utasokat összegyűjteni és szervezni, majd utána jómagam is a zárandokútjainak a részese lettem, sőt, három évvel ezelőtt én voltam a vonat hangja a Csíksomlyói zárandokvonaton. Nem volt kérdés számomra, hogy kit kérjek fel arra, hogy Csaba testvér és Asztrik atya mellett, ki írjon még esetleg előszót, vagy fülszöveget a könyvemhez.

Hogyan született ez a könyv?

Mondhatom azt, hogy ez is egy régóta dédelgetett álom volt. Nagyon szeretünk utazgatni a férjemmel, és az utóbbi években nagyon sok Mária kegyhelyen vagy búcsújáróhelyen voltunk, és miután ezekről nagyon nehéz összeszedni olyan információkat, amit gyorsan magunkhoz tudunk venni, de mégis sokat tudhatunk meg belőle, ezért gondoltam, hogy egy olyan kis könyvet kellene készíteni, ami rövid információkat tartalmaz, de mégis tartalmas, lelkiileg tölti az embert, és segíti abban, hogy egy kicsit elcsendesedjen, elmélyedjen. Én ilyen könyvet álmodtam meg, és ilyen könyvet szerettem volna készíteni.

A könyvhöz Bőjte Csaba atya írta az ajánlót, Köszöntő címmel. Timár Asztrik OFM és Budai László, a Misszió Tours Utazási Iroda ügyvezetője írták a két fülszöveget. Hogy kerültek a könyvedbe?

Csaba testvérral húsz éves barátság köt össze. Az első interjú kötetemet vele készítettem, amit a Kairosz Kiadó adott ki, ami Istennel a semmiből a végtelen felé címmel jelent meg 2006-ban. Azóta folyamatosan kapcsolatban vagyunk. Én nagyon sokat segítettem Csaba testvért, nagyon sok önkéntes munkával, nagyon sok önkéntest segítettem ahhoz, hogy kijussanak az ő otthonaiba. Csaba testvér pedig nagyon sokat látogatott el Keszthelyre, akár egyedül, akár a

Hány kegyhelyet tartalmaz ez a könyv? És megkérdezem: minden kegyhelyen jártál, amit bemutatasz?

Nem tudtam minden helyre eljutni. Azért volt inkább íróasztalnál a kutatómunka nagyobbik része, mert nem tudtam a határokon kívüli legkisebb kegyhelyekre elmenni. Én ennek nagyon örülök, mert szerintem a Jóisten és a Szűzanya valóban a kezemet fogja, és a tenyerében ülhetek, mert egy csomó olyan kegyhelyet találtam így a feldolgozás során, ahová még azóta nem jutottam el, de mindenképpen elmegyek a könyvem segítségével. Ezek nagyon picike kegyhelyek, vagy csak egy forrás, vagy csak egy képes fa. Könnyű kilépni Zalaegerszegről, elindulni 30-50 kilométert, és el lehet jutni például a Miród-forráshoz. Nem hallottam előtte Miród-forrásról, de így most rám talált ez is. Ha már itt tartunk, Zalaegerszegen is van egy Máriás fa, ami ugyan nem került be a könyvbe, de Hári Emma zalaegerszegi költőnő verse, amit a Zalaegerszegi képes fáról írt, szerepel a könyvben. Közel száz kegyhelyet tudtam feldolgozni, és voltak olyanok, amik a könyv terjedelmi korlátai miatt kimaradtak. Ha valaki, akkor én nagyon a könyvek bűvöletében élek, tehát az ágyam mellett az éjjeli szekrényen egyszerre öt könyv van, és legalább négy folyóirat. De a szerkesztésnél az volt a legfőbb szempont, hogy egy utazásra mit tudok elvinni. Így lett ilyen négyzet alakú a kis könyv, így lett keményített táblás, és nagyon fontos volt a súlya is.

Említetted, hogy a könyvek bűvöletében élsz. Én sem tudtam, hogy már több könyvet írtál, most e könyv kapcsán kezdtünk el beszélgetni, és akkor derült ki, hogy nem ez az első könyved. A többi könyved is zárandoklakkal, kegyhelyekkel kapcsolatos, illetve a lelkiületet képviseli?

Mindig az volt az ars poeticám, hogy szolgálom az embereket valamivel. Amikor 2006-ban megismertem Bedő Györgyöt, a Kairosz Kiadó főszerkesztőjét, megbeszéltük vele, hogy én is készítek egy-két interjúkötetet. Hát az egy-kettőből öt lett. Akikkel interjút készítettem, példaértékű életet élnek, gondoljunk Csókay Andrásra, Csaba testvérré, Véresaljai Lászlóra, vagy akár Simon Andrásra. E kötetek elkészítése után egy kis szünet volt ebben a pályafutásban. De dédelgettem magamban egy gyerekkönyvet Keszthelyről,

Népmisszió Jánosházán

2025. szeptember 14-21. között a Szombathelyi Egyházmegyéhez tartozó Jánosházán, Mikulyák László plébános meghívására Barta Szabolcs CM és Szőke Sándor CM atyák vezetésével népmissziót tartottak a lazaristák. Közel 80 évvel ezelőtt, 1946-ban volt utoljára ilyen esemény a településen. A következőkben Sándor atya személyes beszámolóját olvashatják.

Mint a Misszóstársaság Lazaristák papja, örömmel vállaltam el a meghívást Jánosházára, hogy missziós hetet tartunk az ottani egyházközségben. Azért is volt öröm bennünk, mert Páli Szent Vince pontosan 400 évvel ezelőtt épp azért gyűjtött maga köré papokat, és alakult meg a kis társaság, hogy a De Gondi grófi család birtokain népmissziókat szervezzenek.

Szent Vince nyomdokain járva, a hét folyamán mi is igyekeztünk úgy összeállítani a programokat, hogy minden korosztályt meg tudjunk szólítani. A gyermekekkel az iskola falai között és a plébániatemplomban is találkoztunk. A családos csoporttal a plébánián, a Rózsafüzér Társulat és a Karitás tagjaival pedig a templomban volt lehetőségünk együtt lenni.

Már érkezésünk első napján pozitív benyomást keltett bennem, hogy milyen sok segítőkész tagja van az egyházközségnek, amikor láttam a Mária-kertben a szabadtéri szentmisére való készüléket. Szintén öröm töltött el, amikor az eső ellenére, amely miatt át kellett tervezni a szabadtéri keresztutat, szép számmal jelen voltak a kedves hívek. Egyik nap az iskolában, amikor azt gondoltam, hogy csak én fogok ajándékot adni a gyermekeknek (csodásérmeket

Keszthely történelmi értékeiről. Elkészült ez a könyv 2021-ben, és utána pedig 2022-ben a somogyi értékekről készítettem egy könyvet. Én balatonlellel vagyok, tehát igazi somogyi lányként indultam, és az fontos volt nekem, hogy egy kicsit a szülőföldemet is bemutassam. Akkor így a Kézenfogva Máriával a sorban már a nyolcadik, és ez már valóban a kegyhelyeket mutatja be.

Mit jelent neked Mária?

Ahogy Csaba testvér is megfogalmazta, Mária az égi édesanyánk. Én úgy gondolom, hogy bármi problémám van, hozzá fordulhatok, de ha nincs problémám, akkor csak hálát adok azért, hogy kézen fogva vezet engem az életemen. És remélem, hogy ez még jó pár évig így lesz. Ha meg nem, akkor megtérek az ő égi hazájába

osztogattam), egy következő meglepetés ért, mert a hit-tanóra végén én lettem megajándékozva. Megkérdeztem őket, hogy tudnak-e énekelni, és olyan szép éneklésbe kezdtek, hogy csak ámultam. Amikor pedig a tanító néni még a gitárt is elővette, az már csak „hab volt a tortán”. Egy másik szép élmény az volt - amely egy papnak mindig örömet szerez -, hogy a plébánia hívei a szentségekhez járultak. Bár pénteki napra hirdettük meg a bűnbánati napot, jóleső érzés volt látni, hogy nagyon sokan már a hét folyamán elvégezték szentgyónásukat. Külön szeretném megemlíteni azoknak a szeretetét és gondoskodását, akik a hét folyamán ebédet hoztak nekünk. Én egyébként nem vagyok édesszájú, de a jánosházai asszonyok kitétek magukért, és nem csak az Almafesztiválra készültek rengeteg süteménnyel, hanem nekünk is, a plébániára. Köszönet érte!

Szeretném köszönetemet kifejezni László atyának, aki meghívott bennünket, de köszönet mindenkinek, aki hozzájárult a misszióshét élményeihez!

Kívánom ezért mindenkinek, hogy sikerüljön a missziós hét jelmondatát megvalósítani:

„Öltsétek magatokra Jézus Krisztus lelkületét.”

THE CLASSIC
CHRISTMAS
Candlelight Edition

Schwartz Zoltán – Szigeti Bence

DECEMBER 6. 18:00

SZOMBATHELY - PÜSPÖKI PALOTA
BERZSENYI DÁNIEL TÉR 3.

JEGYEK A PÜSPÖKI PALOTÁBAN KIALAKÍTOTT LÁTOGATÓKÖZPONTBAN
VÁSÁROLHATÓK. KEDDTŐL SZOMBATIG 9:00 ÉS 17:00 KÖZÖTT.
JEGYÁR: 5.000 FT

Kórházlelkészek elérhetőségei:

Szombathely - Bodorkós Imre
+36 30 619 5474

Zalaegerszeg - Horváth István Sándor
+36 30 211 9359

Martinus
www.martinus.hu
a Szombathelyi Egyházmegye havilapja

Főszerkesztő: Molnár Péter • **Szerkesztők:** Fábíán Tamás, Hajdu-Nagy Dóra, Hoós Norbert
Sándorné, Dr. Kürnyek Róbert, Molnár Péter, Rónainé Magyar Krisztina
Kiadó: Martinus Könyv-és Folyóirat Kiadó (9700 Szombathely, Berzsényi Dániel tér 3.)
Telefon: 94/513-191 • **E-mail:** info@martinuskiado.hu • **Internet:** www.martinuskiado.hu
Felelős kiadó: Dr. Perger Gyula
Nyomdai kivitelezés: Yeloprint Kft. • **ISSN 2060-145X**
Az újságban megtalálható cikkek a forrás megjelölésével szabadon felhasználhatók.